Minnesanteckningar

Lärarutbildningskonventets möte den 18 september 2014
Scandic Sergel Plaza, Stockholm

Närvarande:

Mats Tegmark, ordförande, Högskolan Dalarna
Maria Jarl, vice ordförande, Göteborgs universitet
Ylva Sundmark, sekreterare, Högskolan Dalarna

Samuel Bengmark, Chalmers
Maria Knutson Wedel, Chalmers
AnnaKarin Simonsson, DOCH/Stockholms konstnärliga högskola
Birgitta Sandström, DOCH/ Stockholms konstnärliga högskola
Bengt Larsson, GIH
John Hellström, GIH
Anna Brodin, Göteborgs universitet
Patrik Larsson, Högskolan Dalarna
Katarina Florin, Högskolan i Gävle
Cecilia Kjellman, Högskolan i Halmstad
Pernilla Nilsson, Högskolan i Halmstad
Kerstin Ericson, Högskolan i Jönköping
Kierstin Furberg, Högskolan i Jönköping
Lena Löfgren, Högskolan Kristianstad
Torgny Ottosson, Högskolan Kristianstad
Lena Sjöberg, Högskolan Väst
Inga-Lill Fjällsby, Karlstads universitet
Hilde Altern, Konstfack
Per-Henrik Holgersson, Kungl Musikhögskolan
Maria Weurlander, KTH
Mikael Cronhjort, KTH
Helena Loborg, Linköpings universitet (adj.)
Thomas Östholm, Linköpings universitet
Monica Sandlund, Linköpings universitet
Cathrine Norberg, Luleå tekniska universitet
Sinikka Neuhaus, Lunds universitet
Anders Olsson, Malmö högskola
Johan Elmfeldt, Malmö högskola
Tomas Berglund, Mittuniversitetet
Lena Boström, Mittuniversitetet
Therese Welén, Mälardalens högskola
B-O Molander, Stockholms universitet
Per Båvner, Stockholms universitet
UllaKarin Sundqvist Nilsson, Stockholms universitet (adj.)
Anders J. Persson, Södertörns högskola
Maria Löfgren, Umeå universitet
Elisabeth Nihlfors, Uppsala universitet
Jörgen Lennqvist, Örebro universitet
Krister Persson, Örebro universitet

Tomas Selin, Lärarförbundet Student
Ulrika Wallén, SKL

1. **Sammanträdets öppnande**
   Mats hälsar alla välkomna och förklarar mötet öppnat.

2. **Fastställande av föredragningslistan**
   Dagordningen fastställs med ändring av tid för lunch.

3. **Föregående mötesprotokoll**
   Under punkt 5, Meddelanden, i slutet av första stycket, står det att man troligtvis tar bort kravet på ämnesdidaktik, men att inget är beslutat. Mats meddelar att beslut är fattat (11 sept.) och att krav på "studier i ämnesdidaktik" är borttaget. Med denna kommentar läggs protokollet till handlingarna.

4. **Val av justerare**
   Till justerare väljs Mikael Cronhjort, KTH.

5. **Antagningsläget – kort avstämning**
   Söktrycket till högre utbildning generellt har ökat, men även naturvetenskapliga/tekniska ämnen, som tidigare haft lågt söktryck, verkar ha ökat. Detta märks även inom lärarutbildningarna runt om i landet där man har fler sökande än på flera år, även med ökning inom matematik/naturvetenskap/teknik.

6. **Meddelanden**
   a. **Skolverkets informationskampanj *För det vidare* (Anders J Persson)**
      25 mars representerade Anders konventet i den referensgrupp som består Skolverket med den kampanj som bedrivs för att få fler sökande till lärarutbildning. I fokus nu är lärare i matematik/teknik/naturvetenskap.
      Skolverket önskar att fler lärosäten använder sig av deras kampanj. Kampanjen har pågått sedan 2011 och har haft olika fokus under åren, bl.a. har man försökt få fler män att söka sig till lärar- och förkollläraryrket. Kanske är det så att kampanjen nu gett resultat eftersom vi ser fler sökande till dessa utbildningar? Feed-back till Skolverket uppskattas.
   b. **Deltagande i EU-workshop (Mats Tegmark)**
      Workshop i Kroatien med deltagare från tolv EU-länder, om hur staten framgångsrikt kan styra lärarutbildningen och skolan. Vad kan staten styra/inte styra över? Rapport från detta blir det på decembermötet. Mats Tegmark deltar tillsammans med representanter från Utbildningsdepartementet.
   c. **Utbildningsledarnätverket (Helena Loborg)**
      Hur sköter man validering i andra länder? Diskussion kring tolkningen av den förordningsändring som träder i kraft vid årsskiftet och som anger att VFU-kurser inom lärarutbildning ska använda sig av en minst tregradig betygsskala. Gäller programkullar som startar efter december.
      Frågan ställs om konventet ska göra en gemensam hemställan till departementet om att upphäva beslutet att reglera flergradig betygskala för VFU i lag. Synpunkterna gäller inte flergradig skala i sig utan att regeringen reglerar detta i lag, vilket står i strid med lärosätenas autonomi. Från departementet ser man detta som en "statlig

åtgärd" för kvalitetshöjning av lärarutbildningen. Diskuteras att det blir svårt att uppnå enighet i denna fråga eftersom vi redan idag på lärosätena arbetar olika. Det är snarare en fråga för SUHF och rektorerna.

7. **Konventets relation till SUHF. Uppföljning av vårens diskussioner**
Mats och Maria har på uppdrag av konventet gjort diplomatiska visiter hos departementet och berörda myndigheter. Vi har förtydligat att konventets roll är att vara en resurs, ett bollplank. Ska vi vara offensiva? Vi står för erfarenhetsutbyte med varandra och även som ett slags gemensam ingång till andra myndigheter.

LUK:s representanter har blivit väl mottagna av olika myndigheter vilket genererar inbjudningar till olika möten både nationellt och internationellt.

På konventets vårkonferens fick vi veta att de norska lärosätena har varit mycket involverade i reformer som påverkat deras lärarutbildning, mycket mer än vad svenska lärarutbildningar varit.
Mot denna bakgrund är det angeläget att förnya diskussionen om konventets relation till SUHF. Det händer allt oftare att SUHF vänder sig till konventet för att fråga hur konventet ser på olika frågor, t.ex. examenspremier, och ett förtydligande av rollfördelningen vore bra.

För- och nackdelar med att samarbeta tätare med SUHF diskuteras.
Om vi arbetar tätare ihop med SUHF skulle vi kunna få tillgång till administrativa resurser på annan nivå än vi har nu. Det skulle också kunna innebära att lärarutbildningen blir mer synliggjord på respektive lärosäte om rektorerna får en tydligare roll. Positivt: större auktoritet om konventet säger något.

Risken är dock att vissa frågor kan bli svåra att driva eftersom vi alla representerar varsin myndighet. En annan risk är att vi tappar vår ställning som "fri resurs"; om vi ska fatta beslut behöver vi en annan struktur.
Det finns en konflikt mellan att vara en remissinstans och ett forum för erfarenhetsutbyte, och lärarkonventet är snarare det senare.

Konventet önskar att Mats och Maria kontaktar SUHF och diskuterar olika möjligheter inför nästa möte.

8. **Diplomatiska visititer, forts. (Mats T och Maria J)**
Tre visiter förra året: utbildningsdepartementet (vid flera tillfällen), UKÄ och Skolverket. En annan myndighet vi har varit i kontakt med är UHR.
Nu är det dags att kontakta ytterligare myndigheter och organisationer. Vi vill att LUK ses som en viktig samtalspartner. Lärarfacken finns med på konventets möten, men formella möten vore önskvärt. Kanske bör vi också boka in möte med Studerandefacken? Även SKL kontaktas.

UKÄ slutför denna cykels granskningar. De kommer att kontaktas och bjudas in till LUK:s decembermöte.

9. **MIK-konferens i Malmö (Johan Elmfeldt)**
   Malmö högskola, Södertörns högskola och Statens medieråd inbjuder representanter från landets alla lärarutbildningar att delta i en endagskonferens om MIK (Media och Informationskunnighet) i Malmö den 20 november kl. 10-16. Två från varje lärosäte är välkomna och målgrupp är experter inom området samt organisatoriskt ansvariga för lärarutbildning vid lärosätena.

   http://mah.se/Nyheter/Kalender/Medie--och-informationskunnighet-i-de-svenska-lararutbildningarna/

10. **Extraplatser till lärarutbildningen (Maria Jarl)**
    Maria inleder diskussionen och pekar på frågor som är intressanta för konventet att diskutera: När börjar vi bygga ut? Hösten 15? Våren 16? Hur svarar vi mot regeringens beställning? Hur klarar vi att bygga ut med bibehållen kvalitet?

    Ordet fritt:
    Inget problem för en del lärosäten eftersom de inte fyller platserna, andra vet inte hur det ska gå till att ta emot fler.
    Oro för att inte ha tillräckligt hög kvalitet på lärarutbildare. Ska vi utbilda fler måste det finnas lärarutbildare som har tillräckligt hög kompetens.
    Ökat samarbete med skolsamhället (redan utbildade lärare med licentiatexamen, som man kan ta in som lärare genom t.ex. överenskommelse med skolhuvudmän). Viktigt att bibehålla såväl yrkesrelevans som forskningsanknytning. Om man inte kan fylla platserna vill verksamheten gärna styra över pengarna/platserna till annan verksamhet. Peter Honeth har till Högskolan i Halmstad skrivit att pengarna är tänkta till lärarutbildningen, inte till annan verksamhet.
    Problem med att få huvudmän att släppa ifrån sig lärare till fortbildning, exempelvis speciallärare.
    Lärosäten drar ner på fristående kurser för att spara pengar. Detta blir ett hinder för de studenter som vill karriärväxla och läsa in behörighet i andra ämnen. Kan man styra över pengar till sådana kurser på grund av detta?
    På något lärosäte har man skärpt antagningskravet till lärarprogrammet och har trots detta inte märkt av något minskat söktryck. Man ser bara att det är positivt, på sikt.
    Kanske pengarna inte bara ska gå till "platser" utan till utökad lärarledd undervisning, fler undervisningstimmar?
    Några lärosäten uttryckte oro över att forskningsanslagen riskerar att försvagas om lärarutbildningen får fler platser utan en motsvarande ökning av utbildningsvetenskapliga forskningsanslag.

11. **En förändrad 7-9 utbildning (Mats T och Maria J)**
    Uppdatering av läget: Det är många lärosäten som idag inte erbjuder 7-9-utbildning. De som gör det nu kommer eventuellt inte att göra det nästa termin eftersom söktrycket är näst intill obefintligt. Med få studenter blir det dyrt att bedriva utbildning. Efter utbildningsministerns besök på konventet i våras sammanställde Maria och Mats de synpunkter som inkom från konventets ledamöter och skickade dessa till departementet.

Maria har varit i kontakt med Mikael Alexandersson som fått i uppdrag att göra en översyn av ämneslärarexamen. Uppdraget ska rapporteras den 9 november. Bland annat ska han utreda eventuella konsekvenser för studentrekrytering och lärarutbildare, och om examens omfattning ska kunna variera beroende på om utbildningen avser verksamhet inom 7-9 eller gymnasiet. Hur långt ska statens ansvar ska sträcka sig?

Det är osäkert om regeringen skickar ut rapporten på remiss. Resultatet förväntas redovisas i form av en departementspromemoria. Alexandersson ska göra besök på ett urval lärosäten, stora och små, på SKL, LF, Lärarnas riksförbund och studentfacken.

Frågan lyfts igen på decembermötet.

12. Alumnenkäten – ny undersökning 2015? (Mats T)

Tre gånger har alumnenkäten genomförts. Senast var det 22 lärosäten som deltog. Två år efter examen har alla som tagit en lärarexamen fått frågor om hur de ser på sin utbildning och vad de arbetar med idag.
Vill vi fortsätta med denna form av undersökning?
Flera lärosäten anmäler intresse av att delta i en ny alumnenkät. Något lärosäte uttrycker att enkäten kunde skickas ut lite mer sällan än vartannat år, andra anser att vartannat år är lagom. Några av de lärosäten som inte deltagit vill ta del av enkäten för att kunna ta ställning.

Vi påminner om överenskommelsen att enbart använda resultat från enkäten för lärosätets interna kvalitetsarbete, ej för offentliga jämförelser mellan lärosäten.

Frågorna och presentation av tidigare undersökningars resultat kommer att bifogas minnesanteckningarna, så att alla lärosäten får se hur enkäten är presenterad/formulerad. Besked om deltagande i nästa enkätundersökning måste lämnas på decembermötet.

13. Rapport från Almedalenseminarium (Pernilla Nilsson)

Lärarförbundet Student inbjöd till ett seminarium i Almedalen där Pernilla Nilsson från Halmstad deltog i panelen.
Frågor som lyftes var: kvaliteten på VFU:n, dåliga siffror för hur studenter upplever sin VFU (mottagande av studenter på skolor, kopplingen mellan VFU och verkligheten efter studierna, balansen mellan teori och praktik, övningsskolor/universitetsskolor).

Pernilla framhåller att lärarutbildningsfrågor bör diskuteras mer i Almedalen. Man (läs: politikerna) vet för lite om lärarutbildning. Många diskussioner landar så småningom i lärarutbildningsfrågor. Vore bra att erbjuda egna seminarier.

Tomas Selin hänvisar till Lärarförbundets rapport:
https://www.lararforbundet.se/artiklar/lararnas-vfu-maste-forbattras

14. **Inför mötet med grundskoleutredningen (Mats T och Maria J)** ***Se bilaga***

Generaldirektör Ann-Marie Begler, Skolinspektionen, leder grundskoleutredningen och har kontaktat konventet för ett informellt samråd. Fyra av konventets ledamöter ska delta i ett möte med grundskoleutredningen den 19 sept.

Mats presenterar grundskoleutredningens uppdrag i korthet.

Ordet fritt:

En förutsättning för vidareutbildning är att lärarna ska läsa på halvtid och arbeta 75 %. Man borde också kunna tänka sig att lärare för grundskolans tidigare år skulle kunna vidareutbildas för att undervisa yngre barn, men det verkar inte finnas med i beräkningen.

Rapport från mötet (inofficiella samråd) med Begler på decembermötet.

15. **Remiss: Examenspremier till vissa lärare (Mats T)** ***Se bilaga***

Mats presenterar i korthet förslaget med examenspremier till vissa lärare: CSN prövar och beviljar (skattefria) examenspremier. Dessa gäller perioden 2015-2021. Bestämmelserna föreslås träda i kraft 1 jan 2015.
25. 000 kr per ämne (gäller ämneslärarexamen och ämnena ma, te, bi, fy och ke) dock max 75. 000
50. 000 kr för speciallärar- eller specialpedagogexamen

Ordet fritt:
För- och nackdelar med förslaget diskuteras. Tror inte det löser problemet med brist på specialpedagogexamen; de orkar inte läsa halvtid och arbeta 100%, vilket ofta är fallet då de inte beviljas ledigt för studier. Det vore bättre med B-avdrag för studier.
Examenspremier löser bara en liten del av problemet med brist på lärare, och det är inget krav på att examinerade lärare också ska tjänstgöra som lärare.
Naturkunskapslärare saknas i listan.
Andra ämnen som är bristämnen – varför premieras inte de?

16. **Valideringsprojektet (UllaKarin Sundqvist Nilsson och Per Båvner)** ***Se bilaga***

Hur ska lärosätena validera på likvärdigt sätt? Tanken med valideringsprojektet är att främja en nationell struktur för validering. Deltagare från sex olika lärosäten är med i en grupp som arbetar med detta:
Borås
Göteborg
Karlstad
Konstfack
Linné
Malmö

En lägsta nivå, en bas, ska tas fram, men visionen är en kunskapsbank där man kan hitta stöd för beslut genom exempel på valideringsbeslut.
Behoven är bland annat bedömarutbildningar och kompetensutveckling.

Frågor till konventet:

- Vilken validering sker redan, och hur kan erfarenheten av validering som sker inom Lärarlyftet v-15 samlas och delas?
- Hur kan "former för kartläggning och likvärdig bedömning" samt "redskap" kommuniceras till lärosäten för optimal tillgänglighet och implementering
- Hur hjälper vi varandra? *Peer learning*? Nätverk? Mentorskap?

Presentationen/diskussionen på dagens konventsmöte uppfyller inte kraven på samråd utan förnyad kontakt behövs mellan projektet och enskilda lärosäten.
Presentationen kommer att skickas ut till konventets ledamöter. Projektledaren uppmanas också att ta kontakt med de personer på respektive lärosäte som är kontaktpersoner för Lärarlyftet.

17. Kommande mötesdatum

- 3 december på Nordic Sea Hotel, Stockholm
- 3 februari på Scandic Sergel Plaza, Stockholm
- Förslag: V. 19, 4-8/5. Värdskap för vårkonferensen beslutas på mötet i december

18. Övriga frågor

a. **Sociologi/pedagogik**: Varför är de inte bilaga 4-ämnen så att de kan ingå som andraämne i lärarexamen. GU har undersökt detta och det blir eventuellt en gemensam skrivelse till departementet i den här frågan. Man får ta ställning till skrivelsen på respektive lärosäte. Sociologi och pedagogik är stora ämnen i gymnasieskolan och ändå saknar de status som lärarutbildningsämnen.

b. **Riksrevisionsverket** undersöker statens insatser för lärarförsörjning. Pressmeddelande och rapport kom idag om statens dimensionering av lärare. Rekommendation till lärosätena är att vi borde samarbeta mer, "poola" våra resurser. Till nästa möte lyfter vi frågan om vi kan samverka utan att konkurrera ut varandra.

c. Kommer **VFU-avtal** att rendera högre ersättning till övningsskolor? Synpunkter som framkom var bl.a: Det blir inte högre bidrag, utan man har kvar gamla avtal plus bidrag för/till övningsskolor. De får del av den nya summan eftersom studenterna är där mer. Speciella avtal: samma ersättning som förut, men extra ersättning när läraren har gått handledarkursen. Man har räknat på kostnaden för att köpa loss universitetslärare som ska handleda studenterna på VFU, även baserat på resekostnader. Kostnad för projektledaruppdrag.
Konventet får anledning att återkomma i frågan om hur försöksverksamheten med övningsskolor framskrider.

19. Sammanträdets avslutande

Mats tackar för visat intresse och förklarar mötet avslutat.

Vid protokollet

Ylva Sundmark

Justeras

Mats Tegmark

Mikael Cronhjort